

Barn som pårørende i sykehus

Gjelder for: Hele SiV
Dokumenttype: Retningslinje
Sist endret: 07.07.2023

1. HENSIKT

Retningslinjen skal bidra til at

- helsepersonell ivaretar plikten til å sikre at behovet for informasjon og nødvendig oppfølging av barn som pårørende ivaretas
- pasient og voksne pårørende får hjelp til å mestre foreldre/foresatte-rollen og ivareta barna i en sårbar situasjon som kan påvirke barnets hverdag negativt
- barn som pårørendearbeidet er en integrert del av helsetjenesten
- tjenesten er koordinert innenfor spesialisthelsetjenesten og god samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten.

Definisjon

Barn som pårørende

Barn under 18 år til forelder eller søsken som er pasient med psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom, skade eller død. Ved død gjelder dette når pasienten er under behandling i spesialisthelsetjenesten.

Barn som pårørende skal tolkes vidt og uavhengig av formalisert omsorgssituasjon. Både biologiske barn, adoptivbarn, stebarn og fosterbarn omfattes. Foreldre omfatter både barnets foreldre, fosterforeldre, steforeldre og evt. andre, så fremt til fyller foreldrerollen for et barn. Søsken skal tolkes vidt og omfatter både biologiske søsken og andre barn som lever med pasienten som søsken i en familie. Søsken under 18 år omfattes selv om pasienten er over 18 år.

Alvorlig sykdom

Sykdom som gjør at hverdagen til barnet kan bli uforutsigbar og utrygg. At sykdommen kan bidra til å ha negativ påvirkning på barnets og familiens hverdag.

2. ANSVAR

Alt helsepersonell som omfavnes av Helsepersonelloven §10a og b. 25 som gir helsehjelp til pasienter med mindreårige barn/søsken

Klinikk sjef

Seksjons-/ enhetsledere

Behandlingsansvarlig personell

Barneansvarlig

Den enkelte klinikk/avdeling/seksjon utarbeider eventuelt egne retningslinjer/rutiner ved behov for lokale tilpasninger herunder ansvarsfordeling mellom helsepersonell.

Klinikk sjef (klinisk virksomhet) skal sørge for at

- Barn som pårørendearbeidet blir ivare tatt i klinikken og at det inngår som en del av tjenesten gjennom virksomhetsplaner, prosedyrer, retningslinjer og kompetanseplaner, og i den daglige driften.
- Det er minst en barneansvarlig i hver seksjon/ i nødvendig utstrekning.
- Det søkes råd hos foretaks koordinator/barnekoordinator i barn som pårørendearbeid i foretaket.
- Arbeidet med barn som pårørende evalueres årlig.

Seksjonsleder skal sørge for

- At barn som pårørendearbeidet inngår som en del av den daglige driften.

- At barneansvarlige har tilstrekkelig tid og ressurser til å ivareta sine oppgaver med oppdatering av kompetanse og veiledning av kollegaer.
- At barneansvarlig og øvrig helsepersonell, har tilstrekkelig kompetanse om ivaretagelse av barn som pårørende, pasient- og foreldre/foresatte, og aktuelle samhandling- og oppfølgingstiltak.
- At det legges til rette for besøk av barn/søsken.
- At virksomhetsplaner, prosedyrer og retningslinjer er tilpasset seksjonen og etterleves.
- At nye barneansvarlige for opplæring og oppfølging
- Sikre at alle til enhver tid vet hvem som er barneansvarlig ved seksjonen
- At barneansvarligfunksjonen og hvordan seksjonen ivaretar arbeidet med barn som pårørende, evalueres årlig.
- At barn som pårørendearbeid inngår i seksjonens kontinuerlige forbedrings- og kvalitetsarbeid.

Barneansvarlig skal:

- Utvikle og systematisere arbeidet i seksjon, holde helsepersonellet oppdatert og fremme barnefokus.
- Sørge for at nyansatte blir informert og lært opp i rutiner for barn som pårørendearbeidet.
- Gi råd og veiledning i enkeltsaker.
- Delta på obligatoriske samarbeidsmøter/nettverksamlinger/fagdager/SIM-trening med de øvrige barneansvarlige ved SIV HF.
- Holde seg faglig oppdatert.

2. FREMGANGSMÅTE**Kartlegging og avklaring av behov**

Helsepersonell som skriver kartleggingsnotat/innkomstjournal skal kartlegge om pasienten har eller bor sammen med, mindreårige barn eller søsken.

- Opplysninger om pasientens mindreårige barn skal også dokumenteres i F5 bildet i DIPS. Det samme gjelder opplysninger om mindreårige barn til søsken som er alvorlig syke.
- Benytt barn som pårørendenotat i DIPS:
Samme notat benyttes gjennom hele sykdomsforløpet

[1.7.2.5 Barn som pårørende – kartlegging, interne tiltak og samhandling](#)

- Kartlegg barnas omsorgssituasjon i samråd med pasienten, øvrige familie og evt. lokalt hjelpeapparat. Avklare om barna trenger oppfølging herfra; snakke med pasienten evt. øvrig familie og evt. lokalt hjelpeapparat. Dette skal skje ved oppstart av behandling

Informasjon og oppfølging

- Styrke foreldre/foresatte til å gi barnet tilstrekkelig informasjon
- Evt. bidra sammen med foreldre/foresatte med å gi barnet tilpasset informasjon om sykdomstilstanden, behandling, samværsmuligheter etc. – når det er ønsket og i overensstemmelse med foreldre/foresatte. Barn skal ikke få mer informasjon enn omsorgspersonene.
- Benytt barn som pårørende notatet i DIPS til å journalføre hva som blir gitt av råd og informasjon til pasient og pårørende og hovedinnholdet i dette.
- Bidra med nødvendig samhandling med helsestasjon, skole/barnehage og andre instanser som samarbeider med familien om barna.

Taushetsplikt

- [innhente samtykke til videre oppfølging av barna](#) fra den/de med foreldreansvaret
- [innhente samtykke fra pasienten til å gi informasjon til barna](#)
- Muntlig samtykke dokumenteres i journal eks. i Barn som pårørendenotatet.

Barn som etterlate

Dersom pasienten dør under behandlingstiden ved sykehuset skal pasientens barn eller mindreårige søsken tilbys etterlatesamtale/ oppfølgingsamtale.

4. GENERELT

5. INTERNE REFERANSER

1.1.5.13	Funksjonsbeskrivelse for barneansvarlig ved Siv HF
1.6.3.1.3.4	DIPS - Registrere pasientopplysninger (F5)
1.6.7.1.5.3	Meldeplikt til barneverntjenesten og politiet
1.7.2.2	Barn som pårørende - Samtykke til å gi informasjon (skjema)
1.7.2.3	Barn som pårørende - Samtykke til oppfølging av mitt barn (skjema)
1.7.2.4	Barn som pårørende - kartlegging, interne tiltak og samhandling
1.7.2.6	Stillingsbeskrivelse for Barnekoordinator ved SIV HF

6. EKSTERNE REFERANSER

[Helsepersonelloven](#) (§ 10a,10b, § 25)

[Spesialisthelsetjenesteloven](#) (§ 3-7)

[Pasientjournalforskriften](#) § 8 første ledd bokstav i) og t)

Rundskriv

[IS-5/2010 Barn som pårørende](#)

[IS-17/2006 Opplysninger til barneverntjenesten m.m.](#)

7. VEDLEGG

